

Journalist klandras inte för etiska övertramp i samband med artikelserie om läkares arbetstider

Beslut den 18 februari 2021

Journalistförbundets yrkesetiska nämnd beslutade vid sitt möte den 18 februari 2021 att inte klandra den journalist som anmäls för en rad felaktigheter i en artikelserie under december 2020 till januari 2021 där en namngiven läkare och sektionschef anklagas för att på arbetstid ägna sig åt bisysslor.

Artiklarna har publicerats i nyhetstidningens pappersupplaga och digitalt.

Bakgrund:

Anmälaren - som vid en journalistisk granskning intervjuats utifrån sin roll som central chef på ett av landets största sjukhus - menar att journalisten i sitt arbete med artikelserien accepterat uppdrag av utomstående. "Mängden och det ihärdiga hävdandet av felaktigheter ter sig ytterst märkligt för en etablerad nyhetsredaktion... och en så erfaren reporter" att man "måste överväga hur det redaktionella uppdraget ser ut och om det finns alternativa bakomliggande agendor". Detta bryter enligt anmälan mot yrkesetisk regel 1: *Ta inte emot journalistiska uppdrag av personer utanför en redaktionell ledning.*

Journalisten har vidare trots överenskommelse om citatkoll enligt anmälaren publicerat ett citat i en bildtext som "kan uppfattas som suggestiv" och "borde ha kommunicerats i förväg". På så vis har journalisten brutit mot yrkesregel 8: *Tillmötesgå rimliga önskemål från intervjuade personer om att i förväg få veta hur och var deras uttalanden återges.*

Anmälaren menar att det i artiklarna finns ett "flertal falsarier... varav några av bärande betydelse" och att journalisten därmed brutit mot yrkesregel 9: *Förfalska inte intervjuer eller bilder.*

Nämndens bedömning:

Med utgångspunkt i vad som framkommer ser nämnden oklarheter i det anmälaren påstår och vad överträdelsen av regel 1 egentligen har bestått i. Därmed finns heller

inte stöd för att den aktuella publiceringen skulle ha grund i ett uppdrag som har lämnats av någon utanför den redaktionella ledningen.

Vad gäller försummelsen av att i förväg få veta hur och var ett uttalande återges (*regel 8*), så finns här ett samband med yrkesregel 7 om att visa särskild hänsyn mot ovana intervjupersoner och att upplysa den intervjuade om huruvida samtal och annat material är avsett för publicering. Kravet att ge intervjupersoner möjlighet att på förhand granska uttalanden gäller alltså inte i samtliga situationer. Utan rimliga önskemål ska tillmötesgå, och särskild hänsyn ska visas. Något som får bedömas med utgångspunkt i det enskilda fallet.

I sammanhanget ser dock nämnden skäl att ta upp förhållandet att det mellan journalisten och anmälaren funnits en överenskommelse om att den senare skulle få ta del av uttalanden innan publicering. Överenskommelsen har följts förutom när det gäller den aktuella bildtexten där anmälaren förnekar att det skulle funnits en hållhake på denne. Inget tyder trots det på att hanteringen av bildtexten, om än olycklig, skulle bero på något annat än ett oavsiktligt fel från journalistens sida. Uppgiften i bildtexten framstår visserligen inte som bagatellartad, och det går att förstå anmälares synpunkt, men en överträdelse av yrkesregel 8 har misstaget likväl inte inneburit.

Slutligen menar anmälan att journalisten förfalskat intervjuer eller bilder (*regel 9*). Journalisten ska ha drivit en felaktig tes, liksom det finns olika uppfattningar om hur en medarbetarundersökning ska tolkas.

Det föreligger skäl att i sammanhanget påpeka att regeln tar sikte på avsiktliga överträdelser, att journalisten inte får dikta ihop intervjuer eller fabricera bilder. En situation där det framstår som att journalisten dragit felaktiga slutsatser vid en bedömning av vissa uppgifter innebär inte att " uppsåtskravet " skulle vara uppfyllt.

Nämndens beslut:

Nämnden finner inte att journalisten i sitt arbete brutit mot de yrkesetiska reglerna 1, 8 eller 9.